

Przewodnik po fotometrii CCD

AAVSO

wersja 1.1

AAVSO

49 Bay State Road
Cambridge, MA 02138
Phone: +1 617 354-0484
Email: aavso@aavso.org

Copyright 2014 AAVSO
ISBN 978-1-939538-48-2

Spis Treści

Przedmowa	3
Podziękowania	4
Rozdział 1: A więc chcesz zostać fotometrystą?	5
Rozdział 2. Gwiazdy zmienne – co, dlaczego i jak je mierzyć	7
Co mierzymy używając fotometrii?.....	7
Dlaczego używamy fotometrii?.....	7
Jak dokonujemy pomiarów fotometrycznych?.....	8
Rozdział 3. Instrumenty i oprogramowanie	10
Teleskop i montaż.....	10
Kamera CCD.....	11
Filtry.....	16
Komputer i oprogramowanie.....	17
Mapy.....	18
Rozdział 4: Akwizycja i przetwarzanie obrazów	20
Uzyskiwanie obrazów kalibracyjnych.....	20
Zbieranie materiału naukowego.....	23
Przypadki specjalne i inne problemy.....	25
Kontrola uzyskanych obrazów.....	27
Rozdział 5: Fotometria – pomiary obrazów	30
Co to jest fotometria różnicowa?.....	30
Rozdział 6. Transformacja danych	36
Dlaczego transformacja jest konieczna?.....	36
Jak dokonać transformacji do systemu standardowego?.....	36
Postawowe założenia.....	36
Wyznaczanie współczynników transformacji.....	37
Uwzględnianie współczynników w obserwacjach.....	42
Rozdz 7: Fotometria a nauka	44
Filtry w fotometrii.....	44
Względy czasowe: różna zmienność, czasy ekspozycji i rytmiczność.....	45
Wyjątki.....	48
Dodatek A: Czym jest światło gwiazd?	49
Dodatek B: Jak i dlaczego gwiazdy świecą?	50
Dodatek C: Wysyłanie obserwacji do AAVSO	53
Dodatek D: Źródła	57
Index	58

Przedmowa

Podręcznik *AAVSO Guide to CCD Photometry* pojawił się i istnieje w różnych postaciach od kiedy obserwatorzy zrzeszeni w AAVSO zaczęli w latach dziewięćdziesiątych zeszłego stulecia używać kamer CCD. Od tego czasu nastąpił znaczny wzrost ilości informacji gromadzonych przy użyciu CCD i obecnie dane te stanowią ponad 80 procent wszystkich danych wysyłanych do AAVSO każdego roku. Sytuację tę zawdzięczamy spadającym cenom oraz wzrastającym możliwościom dostępnym dla amatorów kamer CCD i można oczekiwać, że w przyszłości ilość danych uzyskiwanych przy pomocy tej metody będzie rosła.

Łatwość z jaką można uzyskać dane przy użyciu kamery CCD niekoniecznie idzie w parze z łatwością uzyskania z nich wartościowej naukowej informacji. W tej wersji podręcznik *AAVSO Guide to CCD Photometry* został praktycznie napisany od nowa, z dużym naciskiem *nie na generowanie danych, ale na uzyskanie informacji naukowych*. Wciąż znajdziemy w nim opis podstawowych aspektów obsługi CCD, redukcji danych, ale głównym celem podręcznika jest pomoc w otrzymaniu informacji, które będą miały wartość naukową tak dużą, jak to jest możliwe. AAVSO kładzie nacisk bardziej na wartość naukową zgromadzonych danych, niż na ich ilość, a obserwatorzy używający kamer CCD będą musieli dopasować się do tego podejścia, podobnie jak zrobili to obserwatorzy wizualni i inni. Naukowa wartość zgromadzonych danych ma o wiele większą wagę, niż ich duża ilość.

Podręcznik który czytacie ma służyć początkującym i średniozaawansowanym obserwatorom posiadającym zestaw obserwacyjny wyposażony w kamerę CCD i pragnącym go wykorzystać w celu uzyskania dobrej jakości danych fotometrycznych gwiazd zmiennych. Przy użyciu niewielkiego teleskopu i kamery CCD możliwe jest otrzymanie tego typu danych również wysokiej jakości, jak tych otrzymywanych w profesjonalnych obserwatoriach i zasadniczo nie ma żadnej różnicy pomiędzy danymi uzyskanymi przez amatorów i profesjonalistów. Spróbujemy te różnice zmniejszyć jeszcze bardziej. Opiszemy jak uzyskać dane z sprzętu, ale także wyjaśnimy jak i dlaczego robić to we właściwy sposób, aby otrzymane dane dostarczyły badaczom użytecznych informacji.

Prace nad tym podręcznikiem trwają nieustannie i w dużej mierze polegamy na społeczności, która pomaga nam rozwijać i dokumentować najważniejsze aspekty obserwacji przy użyciu kamer CCD. Niektóre przedstawione tutaj informacje mogą być niezrozumiałe albo nieaktualne. W takiej sytuacji prosimy o opinię na temat, co może zostać w nim poprawione.

Opinie oraz sugestie prosimy wysyłać na adres aavso@aavso.org.

Pogodnych nocy,

Sara Beck, *AAVSO Technical Assistant, Science Team*

Arne Henden, *AAVSO Director Emeritus*

Matthew Tempelton, *AAVSO Science Director*

Podziękowania

AAVSO oraz autorzy tego podręcznika pragną wyrazić swoje podziękowania za wkład w powstanie publikacji dla:

Za czas włożony w opracowanie narzędzi do transformacji:

Gordon Myers
Richard Sabo
George Silvis

Za pomoc, zachętę oraz wartościowe opinie:

Dave Cowall
Tim Crawford
Blake Crosby
Thibault de France
Allan Hollander
Robert Jenkins
Ken Menzies
John O'Neill
Sebastián Otero
Miguel Rodrigues
Phil Sullivan
Gary Walker

Opublikowano (wersja 1.0): wrzesień 2014

Wersja 1.1: luty 2015

3 marca 2015: aktualizacja rozdziału 6

11 stycznia 2016: drobne zmiany w rozdziale 4

9 lutego 2016: drobne zmiany w dodatku C

26 lutego 2016: poprawione wykresy na rysunku 3.1, rozdział 3

Serdeczne podziękowania dla naszych polskich tłumaczy, którzy wykonali sporo niezwyklej pracy, aby przetłumaczyć ten podręcznik na wersję polską:

Roman Korczyk
Łukasz Socha
Dominik Gronkiewicz
Adam Popowicz

Skład: „Fisher”

Korekta: Krzysztof Kida

Uwagi na temat polskiego tłumaczenia prosimy wysłać na adres: redakcja@proxima.org.pl